

In memoriam

Prof. dr. emer. Dimitrij Bartenjev, dr. dent. med. (1932–2015)

Zapustil nas je prof. dr. emer. Dimitrij Bartenjev, dr. dent. med., specialist otroškega in preventivnega zobozdravstva, ki s svojim delovanjem ni zaznamoval samo ljubljanske Medicinske fakultete in Stomatološke klinike, ampak tudi velik del slovenskega zobozdravstva.

Dimitrij Bartenjev se je rodil avgusta 1932 v Leskovcu pri Krškem. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani. Po maturi leta 1951 se je vpisal na stomatološki oddelek Medicinske fakultete v Ljubljani in diplomiral leta 1957. Takoj po diplomi se je zaposlil na Stomatološki kliniki v Ljubljani. Že leta 1969 je uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo in bil le deset let kasneje habilitiran v naziv rednega profesorja za otroško in preventivno zobozdravstvo.

Akademsko kariero prof. Bartenjeva je bila izjemno uspešna. Na Medicinski fakulteti v Ljubljani je bil predstojnik Oddelka za dodiplomski pouk (1985–1991), predstojnik Odseka za stomatologijo (1985–1991), prodekan (1975–1979) in kot eden redkih stomatologov tudi dekan Medicinske fakultete v Ljubljani (1991–1995). Od leta 1977 do upokojitve je bil tudi predstojnik Katedre za otroško in preventivno zobozdravstvo (1977–1998). Na stomatološki kliniki so mu zaupali naloge vodje Centra za otroško in preventivno zobozdravstvo (1977–1991), namestnika direktorja in nato direktorja Stomatološke klinike (1986–1998). Vodil je tudi zobni oddelek demonstracijskega centra Zavoda za zdravstveno varstvo Republike Slovenije. Bil je večkratni predsednik Stomatološke sekcije SZD ter član več domačih in tujih strokovnih združenj.

Naloge in zadolžitve na vodstvenih mestih obeh pomembnih ustanov je opravljal zelo uspešno ter jih dopolnjeval in združeval. Kot dekan Medicinske fakultete v Ljubljani in direktor Stomatološke klinike je rad poudarjal, da sta obe ustanovi partnerici s skupnimi cilji: dosegom odličnih kliničnih, edukacijskih in znanstvenoraziskovalnih rezultatov ter kakovostnim nadaljnjim razvojem. Sam je, v vlogi obeh funkcij in v dobro obeh ustanov, uspešno izpeljal tudi posodobitve večine vajalnic in številnih ordinacij na Stomatološki kliniki

ter obnovil zunanosti klinike (le-ta je od takrat žal že zbledela). Pri tem je vedno spoštoval vodilo: »z javnimi financami ravnaj kot z lastnimi« – profesor Bartenjev je že takrat spoštoval zakon »fiskalnega pravila«.

Zaupali so mu vrsto odgovornih vodstvenih nalog, predsedniških in častnih funkcij. Vse je zelo uspešno opravljal. Imel je izjemen občutek za vodenje in reševanje različnih izzivov, ob tem pa je vedno negoval dobre odnose s sodelavci. Deloval je povezovalno, bil je korekten, pripravljen prisluhniti in pomagati. S svojo karizmo je pomembno prispeval k pozitivnemu vzdušju med vsemi zaposlenimi. Vedno je poudarjal, da svoje delo opravlja skupaj s sodelavci, s kolegi na fakulteti, kliniki in terenu.

Profesor Bartenjev je podal vsebino dodiplomskega in podiplomskega kurikulumata otroškega in preventivnega zobozdravstva. Že kmalu je uvidel potrebo po dopolnitvi dodiplomskega izobraževanja in v zgodnjih sedemdesetih letih, skupaj s sodelavci, zasnoval in nato vodil tudi podiplomsko izobraževanje iz otroškega in preventivnega zobozdravstva: podiplomski tečaj in specializacijo iz otroškega in preventivnega zobozdravstva. Skupaj s sodelavci je pripravil tudi organizacijski načrt razvoja preventivnega zobozdravstva otrok in mladine v Sloveniji ter nato usmerjal njegov razvoj in sodeloval pri nadzoru nad njegovim izvajanjem na terenu. Rezultati tega dela so se kazali v pomembno manjši obolevnosti zob za kariesom med slovenskimi otroki in mladostniki.

Ob svojem strokovnem in pedagoškem delu je posebno pozornost namenil raziskovalnemu delu, ki je obsegalo številna področja. Ukvarjal se je z etiologijo, epidemiologijo in zdravljenjem kariesa, proučeval je učinkovitost različnih preventivnih ukrepov za preprečevanje kariesa, vpliv sline na nastanek kariesa ter raziskoval morfološke odklone in etiološke dejavnike razvojnih nepravilnosti zob. V svojem bogatem raziskovalnem in strokovnem delu je namenil posebno pozornost preventivi. Kvalitativno in kvantitativno je preučeval dejavnike okolja, ki pomembno vplivajo na razvoj

kariesa, in ta spoznanja prenašal tudi v vsakodnevno prakso. Z namenom zmanjšati obolevnost za zobnim kariesom je proučeval možnosti flouriranja zob prebivalcev mesta Ljubljane. Izpostavil je tudi pomen preventivne zobozdravstvene obravnave nosečnic in vloge materinske šole.

Rezultate svojega raziskovalnega in strokovnega dela, in tudi poljudne vsebine, je objavil v več kot 200 člankih. Objavil je več knjig: Preprečujmo zobno gnilobo (1962), Zobje našega otroka (1974), Preventivno in otroško zobozdravstvo (1978, 1979) in Mladinsko preventivno zobozdravstvo (1986). Nedvomno spada v zelo ozek krog učiteljev dentalne medicine, ki so napisali učbenike za svoj predmet, za kar smo mu bili študentje še posebno hvaležni.

Profesor Bartenjev je vsa leta svojega delovanja spremljal razvoj stroke, obiskoval različne ustanove v zamejstvu, Evropi in ZDA ter redno sodeloval na domačih in tujih kongresih in seminarjih, kjer je bil pogosto tudi vabljeni predavatelj. Kot odličen predavatelj je s svojim znanjem in izkušnjami, široko razgledanostjo, izjemnim spominom in govorniškimi sposobnosti navduševal generacije dodiplomskih in podiplomskih študentov ter strokovno in tudi laično javnost. Znana so bila njegova predavanja, ki so jih popestrili številni retorični vložki iz vsakodnevnega življenja, k njegovi podobi dinamičnega predavatelja pa je spadala tudi bela halja z navzgor zavihanim ovratnikom.

Za svoje delo je prejel številna priznanja, med drugim Certificat of Merit, ki mu ga je podelilo Ameriško združenje za pediatrično zobozdravstvo (American Academy of Pediatric Dentistry), priznanje Zdravniške zbornice Slovenije za delovanje v zobozdravstvu, častno diplomu Rdečega križa Slovenije za humanost in patriotizem ter častno plaketo Mesta Ljubljane za zasluge pri organizaciji zobozdravstva. Podelili so mu naziv častnega predsednika Sekcije za otroško in preventivno zobozdravstvo SZD in častnega člana Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije.

V prostem času je profesor Bartenjev med drugim pisal pesmi, ki pa jih žal ni nikoli objavil. Talent za besedno umetnost je verjetno podedoval po svoji materi, katere ded je bil Luka Svetec, znan narodni buditelj. Njegova velika ljubezen so bile tudi slovenske gore, še posebno vršaci, kot so Triglav, Škrlatica in Jalovec. Njegovo veliko srce in mehko slovansko dušo najlepše opiše dogodek z njegovega zadnjega obiska Jalovca. Na vrhu te veličastno gore je verjetno začutil, da se njegovo življenje počasi preveša v jesen in da mu pohajajo moči za tovrstne podvige. Poljubil je goro in oči so se mu orosile, kot bi slutil, da je to njegov zadnji vzpon.

Profesor Bartenjev je tudi po odhodu v pokoj ostal zelo dejaven. Veliko je bral in posebno rad se je ukvarjal z vnukom. Ves čas je ohranjal stik s kliniko. Kadar nas je obiskal, je obveznemu prisrčnemu stisku roke sledil krajši razgovor, v katerem je vedno s posebno nežnostjo in ljubeznijo omenil skrb za bolno soprogo.

Z odhodom prof. Bartenjeva smo izgubili učitelja, mentorja in spoštovanega strokovnjaka otroškega in preventivnega zobozdravstva ter izjemnega človeka, ki je za seboj pustil pomembno sled ustvarjalnosti. Kljub številnim in odgovornim obremenitvam, ki so mu bile zaupane, je vse življenje ohranil sebi lastno vedrino. Spominjali se ga bomo kot ponosnega človeka, človeka, ki je znal polno živeti tudi lepoto vsakdanjih trenutkov in jih deliti s svojo družino, prijatelji in sodelavci.

Bil je izjemen človek, ki ga bomo trajno ohranili v našem spominu.

Izr. prof. dr. Alenka Pavlič, dr. dent. med., predstojnica Katedre za otroško in preventivno zobozdravstvo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani; Prof. dr. Igor Kopač, dr. dent. med., prodekan Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani